

Sygn. akt V U 402/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2015 r. w Kaliszu

odwołania D. C.

od decyzji Nr (...) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 16 lutego 2015 r. (...)

w sprawie D. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

przy udziale zainteresowanej A. M.

o ustalenie ubezpieczenia

Zmienia zaskarżoną decyzję Nr (...) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 16 lutego 2015 r. znak (...) i ustala, iż odwołująca D. C. podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu z tytułu zatrudnienia w firmie (...) A. M. w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 5 lipca 2014 r.

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) znak (...) z dnia 16.02.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, iż D. C. nie podlega od dnia 01.01.2014 r. do dnia 05.07.2014 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie (...) – A. M. wobec stwierdzenia, iż umowa o pracę została zawarta w celu uzyskania uprawnień do korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i służyła obejściu obowiązujących przepisów prawa.

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła D. C. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż D. C. podlega ubezpieczeniu pracowniczemu od dnia 01.01.2014 r. do dnia 05.07.2014 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd wezwał do udziału w sprawie jako zainteresowaną A. M..

Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne.

D. C. liczy obecnie 60 lat. W październiku 2015 r. odwołująca osiągnęła wiek emerytalny. Z zawodu jest technikiem odzieżowym. Posiada okres ubezpieczenia wynoszący ponad 34 lata. Przez okres ostatnich 23 lat, przed spornym zatrudnieniem, D. C. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie włókiennictwa. Działalność zakończyła z powodu

utrąty źródła zaopatrzenia oraz zbytu. Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej odwołująca nie ogłosiła upadłości. Chciała zakończyć działalność kiedy jeszcze dysponowała funduszami, aby nie popaść w długi.

(dowód: zeznania odwołującej)

Zainteresowana A. M. prowadzi działalność gospodarczą od 2002 r. w postaci firmy (...) w J.. Działalność polega na prowadzeniu sprzedaży zniczy, sztucznych kwiatów oraz żywych kwiatów w kiosku przy cmentarzu. Działalność opodatkowana jest na zasadach ryczałtu. Za pierwsze półrocze 2014 r. z tytułu działalności gospodarczej został wykazany przychód wynoszący 11262,90 zł. Za 2014 r. A. M. wykazała przychód wynoszący 28997,70 zł, a za 2013 r. – 20535,42 zł. W pewnych okresach A. M. zatrudniała pracowników. Charakter działalności wskazuje iż zakupy dokonywane są przez klientów przy okazji bytności na cmentarzu, a więc uzależnione są od warunków pogodowych, pory roku, świąt.

(dowód: zeznania zainteresowanej A. M., dokumenty PIT)

W dniu 01.01.2014 r. odwołująca i A. M. sporządziły umowę o pracę na czas określony od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. w wymiarze czasu pracy 1/8 etatu na stanowisku – sprzedawca zaopatrzeniowiec za wynagrodzeniem 210,00 zł miesięcznie plus premia uznaniowa brutto. Praca miała polegać na prowadzeniu sprzedaży w kiosku przy cmentarzu zniczy, wkładów, kwiatów żywych i sztucznych. Sporządzone zostały podanie o pracę, listy płac, listy obecności. Odwołująca nie przedstawiła zaświadczenia lekarskiego o zdolności do pracy. W dniu 05.07.2014 r. sporządzono świadectwo pracy za okres zatrudnienia odwołującej w firmie (...) od 01.01.2014 r. do 05.07.2014 r. Wskazano rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem przez pracodawcę z powodu likwidacji stanowiska pracy.

Do sporządzenia umowy miało dojść w następujących okolicznościach. D. C. po zakończeniu działalności gospodarczej poszukiwała pracy. Nie znalazła ofert w urzędzie pracy, w ogłoszeniach z uwagi na swój wiek. Pytała także osoby znajome, w tym zainteresowaną – znaną odwołującej jako mieszkanka tego samego osiedla. Uzyskała informacje iż wobec stanu zdrowia A. M. będzie chciała zatrudnić osobę, ale w niewielkiej części etatu. Odwołującej nie odpowiadało to, gdyż chciała pracować w pełnym wymiarze czasu pracy, lecz gdy okazało się, iż żadnej pracy nie znalazła, zgłosiła się do A. M. i uzyskała zgodę na zatrudnienie w niepełnym wymiarze. Odwołująca zakładała, iż będzie szukać nadal pracy w pełnym wymiarze i miała zapewnienie zainteresowanej, iż gdyby taką pracę znalazła, umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu.

(dowód: zaświadczenie lekarskie, zeznania zainteresowanej)

W związku z ze stanem zdrowia A. M. przebywała w Klinice (...) w P. w okresie od 17.06.2014 r. do 19.06.2014 r. Wcześniej w tym samym roku zainteresowana korzystała ze zwolnień lekarskich z powodu schorzeń ginekologicznych. Podobnie było w 2013 r. Zainteresowana wtedy zamknęła kiosk, co według niej, przełożyło się na odpływ klientów. Stąd w 2014 r. postanowiła nie zamykać kiosku, mimo swojego zwolnienia lekarskiego.

(dowód: historia., karta leczenia szpitalnego)

Raporty dobowe z kasy fiskalnej za okres od stycznia do lipca 2014 r. wskazują na dokonywanie sprzedaży towaru, także w okresach, gdy A. M. korzystała ze zwolnień lekarskich.

Odwołująca wykonywał pracę polegającą na tym, iż sprzedawała w kiosku przy cmentarzu w J. znicze, wkłady do zniczy, kwiaty sztuczne, a w sezonie kwiaty żywe. Zaopatrzenie kiosku zapewniła zainteresowana, gdy była zdrowa. W razie braku towaru, na zamówienie telefoniczne był on przywożony przez dostawców. Odwołująca otwierała kiosk i sprzedawała w nim wtedy, gdy warunki atmosferyczne wskazywały, iż będą ewentualni klienci. Wybierała pory dnia, gdy była perspektywa dokonania sprzedaży, zbliżające się święta, pogrzeby. Dokonaną sprzedaż odwołująca ewidencjonowała na kasie fiskalnej. W dniach, gdy odwołująca dokonywała sprzedaży, dostarczała zainteresowanej paragony, rozliczała się z utargu.

(dowód: zeznania odwołującej i zainteresowanej)

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 póź. 887 z późn. zm.) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 póź. 636 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z treścią art. 83 kc w związku z art. 300 kp nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Okoliczność, iż strony sporządziły umowę o pracę, nie stoi na przeszkodzie uznaniu, iż działanie stron w sytuacji gdy wiadomo było, iż odwołująca w krótkim czasie będzie chciała korzystać ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Nie można wyrazić akceptacji dla nagannych i szkodliwych społecznie zachowań, stanowiących przejaw szerszego zjawiska wyłudzenia świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, polegającego na zawieraniu umów na korzystnych warunkach na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i to w wysokości ustalonej od wygórowanego wynagrodzenia za pracę.

ZUS ma prawo ocenić sporządzoną umowę o pracę i uznać ją za pozorną, sprzeczną z prawem czy zasadami współzycia społecznego co ma skutki dla ubezpieczonego w zakresie istnienia podstawy ubezpieczenia (por. Wyrok SN, sygn. akt III UK 200/04, opublikowany w Rzeczypospolitej 2005r., Nr 50, str. C-1). Podzielając ten pogląd dodać należy, iż rzeczą przedsiębiorcy jest zatrudnianie pracowników dla realizacji celów gospodarczych z tą działalnością związanych, lecz okoliczności te nie są obojętne dla organu rentowego, gdy ciężar utrzymania ubezpieczonego przerzucany jest na fundusze publiczne. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2005 r. II UKN 141/04 (OSNC 2005 Nr15 /235). O pozorności umowy decydują okoliczności jej zawarcia, cel jaki strony chciały osiągnąć i charakter wykonywanych czynności.

Okoliczność, iż strony sporządziły dokumenty związane zwykle z nawiązaniem stosunku pracy, nie znaczy jeszcze, iż do nawiązania stosunku pracy doszło.

Celem zawarcia umowy o pracę jest nawiązanie stosunku pracy, a więc świadczenie przez pracownika pracy przez określony, dłuższy okres, w zamian za wynagrodzenie.

Pośrednim celem zatrudnienia jest także uzyskanie stażu emerytalnego czy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek zajścia ryzyka choroby, wypadku, starości.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu jedno - dwumiesięcznych składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza ZUS. Nie może być tak, iż konstruuje się stosunek prawny pod istniejącą sytuacją, nie dla realizacji celu jakim ten stosunek ma służyć a dla osiągnięcia innych celów, a więc uzyskania świadczeń, do których strony tego stosunku nie spełniały warunków.

W niniejszej sprawie, zgromadzony materiał dowodowy wskazuje iż strony sporządziły umowę o pracę i umowa ta była realizowana. Odwołująca udawała się do miejsca prowadzenia działalności przez zainteresowaną – kiosku przy cmentarzu, w czasie dogodnym do dokonywania sprzedaży, sprzedawała produkty będące w asortymencie kiosku, rozliczała się z utargu z zainteresowaną, a za pracę zainteresowana wypłacała odwołującej wynagrodzenie. Odwołująca miała kwalifikacje i możliwość, aby pracę świadczyć, a zainteresowana miała potrzebę i możliwość zatrudnienia pracownika.

Z tych względów uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do zawarcia umowy o pracę oraz jej realizacji i odwołująca podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu w okresie od 01.01.2014 r. do 05.07.2014 r.

Stąd odwołanie jako zasadne podlegało uwzględnieniu, a decyzja zmianie Sąd orzekł w myśl art. 477¹⁴ § 2 kpc.